

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy hónapra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

A szén és tüzfifa-ellátás biztosítása

Rubinek Gyula nyilatkozata

Budapest, szeptember 17. Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter a szén és tüzfifa-ellátásáról a következőket nyilatkozott:

— A széntermelés már nagyobb arányokban történik és minthogy most Liptómelegéből tót munkásokat kaptunk, meg van minden reményünk arra, hogy a termelés aránya emelkedik. Ha a termelés mértékét meg tudjuk tartani, akkor aggodalom nélkül nézhetünk a tél elé. A pécsi bányákból is fogunk szenet kapni. Az entente-bizottságok ragaszkodnak ahhoz, hogy a pécsi bányák termelésének legalább a fele Magyarországnak jusson és nincs semmi kétség aziránt, hogy az entente ezt a kötelezettséget teljesíteni is fogja.

A tüzfifa-ellátáson is könnyíteni fogunk. Ma például az ipari vállalatok nagyrésze szén hiányában fával fűti a kazánokat. Felszólítottam az árvizsgáló bizottságot, hogy az ilyen vállalatokat oldja fel a maximális tüzfifa-árak megtartásának kötelezettsége alól és ezek számára tegye lehetővé, hogy a szabad forgalomban korlátozás nélkül vásárolhassanak tüzfifa-t. Ebben az esetben jelentékeny tétel szabadul fel a magán-fogyasztás céljaira.

A Székely Nemzeti Párt jelöltje a kemecei kerületben

A hazátlanná vált székely testvérek, hogy a nemzetgyűlésen is legyen képviselése a székely politikai meggyőződésnek, melynek egyedüli sarkköve a területi integritás, a kemecei kerületben tanátsági Nagy János dr. Marosvásárhelyről menekült budapesti székely ügyvédet, a Székely Nemzeti párt alelnökét léptették fel hivatalos jelöltül a Székely Nemzeti Párt programjával.

A székelyek jelöltje most járja be a kerületeket, ahol a nép lelkesedéssel sorakozik a hontalan székelyek jelöltje mellé. Támogatására a székely egyetemi ifjuság is a párt kitünőségei utaztak le a kerületbe.

A német vagyonadó és az entente igényei

Bécs, szept. 17. (M. T. I.) A Neue Freie Presse jelenti Baseltől: Híre jár, hogy a szövetséges ellenőrző bizottságát felhatalmazták, hogy a német vagyonadó jegyzékét követeljen. Mint leltetik, Belgium azt kívánja, hogy a német vagyonadó egy részét a szövetségesek igényeinek pénzügyi biztosítására fordítsák.

Ugron Gábor a numerus clausus ellen

„A demokrata eszméket nem lehet eltemetni“

Budapest, szept. 17. A nemzetgyűlés mai ülését féltizenegykor nyitotta meg Rakovszky István elnök.

Az érlelőpapir forgalmi adóról szóló javaslat harmadszori olvasása után áttértek a

numerus claususról

szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására.

Dinics Vidor nem fogadja el a javaslatot, mert nem tartja elég radikálisnak. Azt akarja, hogy zsidót legalább 10 évig ne legyen szabad az egyetemre felvenni.

Szabó Balázs attól fél, hogy sok értékes elem kiszorul a javaslat folytán az egyetemről. A javaslatot Bernolák Nándor módosításával elfogadja.

Ugron Gábor: Azt a katasztrófát, amely az országra szakadt, nem a liberálisizmus okozta, hanem a világháború.

A világháború után néhány évvel tisztábban látjuk az eseményeket és látjuk, hogy mi csak azért keveredtünk a háborúba, mert járszalagján voltunk egy nagyhatalomnak, amelyet le akartak tiporni. Az a politika, mely a háborút megelőzte és amely évtizedeken át folyt, nem volt tisztán liberális politika.

Felkiáltások a kisdzapparton: Osztrák politika volt!

Ugron Gábor: Vajjon liberális politika volt-e az, amely csak a nagybirtokot és a kötött birtokot védte, a földmunkások százezrei pedig kénytelenek voltak kivándorolni! Már évtizedekkel ezelőtt rossz volt itt emiatt a helyzet, ezt csak erősítette és kiróbbantotta a háború. A középosztály nehéz helyzetét nem a liberális politika okozta. Tisza Kálmán liberálisizmusát éppen azért támadták, mert a középosztály gyermekeit helyezte el mindenütt a hivatalokba, ahelyett, hogy az élet küzdelmeire nevelték volna őket. Az a liberálisizmus, amelyről Prohászka beszélt, tényleg kiélte magát. Az emberi haladást jelentő minden szabadsághoz ragaszkodnunk kell. A javaslat nem őszinte és a tanszabadság megszüntetését jelenti. (Zajos ellentmondás jobbról.) A kultuszminiszter kijelentette, hogy Arany János óta a magyar irodalom nullával egyenlő és e tekintetben egy hazáulóra, Goga Octáviánra hivatkozott. En nem Haller István-tól akarok kulturát tanulni, hanem Eötvöstől, Treforttól, Csákytól, Wlassicsától, Berzeviczytól és Apponyitól. Kétségtelen, hogy a közelmúlt tapasztalatai alapján szükséges a destruktív elemeket távol tartani az egyetemről, de ezt a célt a numerus clausus által elérni nem lehet. Arra kell helyezni a súlyt, hogy a tanári kar állandóan ellenőrizze az ifjuságot.

Haller István: Miért nem látták ezt be az én nagy elődeim?

Ugron Gábor: Nemzeti eszme,

hazafiság, erkölcsi jó magaviselet és előképzettség szerint kell a legjobbakat kiválasztani az egyetemre. Ennek a javaslatnak az lesz a következménye, hogy a gazdag ember gyermekét külföldön fogja taníttatni, a szegény ember fia pedig, ha még oly tehetséges is, szellemi züllésnek fog indulni. A javaslat erősen antidemokratikus.

Kritizálja ezután az egyetemre való felvétel szabályait. Furcsa, hogy mikor a legszélesebb választói jog van Magyarországon, az egyetemen megszorítjuk a jogokat. Faji szempontból nem hiszi, hogy sok olyan magyar lenne az országban, akinél tisztán ki lehetne mutatni a magyar fajiságot. A numerus clausus, valamint az egyéb rendeletek, a botbüntetés, egyesek internálása, akiket a bíróság nem tart szükségesnek elítélni, csak fokozzák az elkésredést az országban.

Reflektál Prohászka Ottokár tegnapi Brutus-citátumára és kijelenti, hogy a történelem már teljesen megvilágította azt a kérdést, mért szurta le Brutus Caesart. Julius Caesar a demokratikus jogokat és a szabadságot védelmezte az arisztokraták és a feudálisok ellen. Brutus, aki ősi nemesi család sarja, arisztokrata volt, féltette hatalmukat Caesartól és ezért kellett Caesarnak meghalnia. Azonban a demokrata eszmék nem pusztultak el, ma is élnek, nem temetheti el őket semmiféle numerus clausus és újra fel fognak támadni.

Beszédét azzal végzi, hogy büntetni kell a bűnösöket, de nem szabad büntetni az ártatlanokat. Dolgozni kell engedni a dolgozni akarókat és tanulni a tanulni akarókat!

Szünet után. Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot terjeszt be az 1920-ban megejtendő népszámlálásról.

Szucs Dezső szólalt föl ezután a numerus clausus mellett.

Amerika nem ad lisztet a csehoknak

Bécs, szept. 17. (MTI.) A »Neue Freie Presse« jelenti Prágából: A »Cesko Slova« jelenti: Mihelyt Amerikába érkezett a Tusar-kormány lemondásának híre, az amerikai kormány a cseh közlelmelési hivatalhoz kábelsürgőnyt küldött, melyben közölte, hogy minden vele kötött lisztzállítási egyezményt hatályon kívül helyez. A lap hozzáfűzi ehhez a jelentéshez, hogy a köztársaság lakosságának szükségletét a belföldi gabona-termés csak legfeljebb ez év decemberének közepéig fedezi és szigorú rekvizíciókkal is csak tavaszig lehet biztosítani, azután pedig a legnagyobb hiány fog bekövetkezni.

Kovel a lengyeleké

Páris, szept. 17. A szeptember 14-iki lengyel hadijelentés szerint a lengyelek szeptember 13-án elfoglalták Kovel és 3000 embert foglyul ejtettek.

A közlelmelési miniszter Debreczenben

Értekezlet a helyi közlelmelési referensekkel

Tegnap délután fél négy órára volt jelezve Vass József dr. közlelmelésügyi miniszternek és kíséretének érkezése, különböző akadályok miatt azonban csak este fél hétkor érkezett meg a miniszter sinauton a debreczeni állomásra. A miniszter Paczor altábornagy, Térfly Béla címzetes államtitkár, a gabonagyűjtés országos kormánybiztosa és Holzwarth Ferenc miniszteri osztálytanácsos, a lisztügyek intézőjének kíséretében érkezett. Fogadtatására megjelentek a vasuti állomásan Huberth Ottó dr. városi és Szomjas Gusztáv megyei főispán, a városi és megyei tisztikar vezetői, Sággy főtanácsos, a debreczeni államrendőrség kapitánya és Hunyady Imre dr. alispán a G. O. K. debreczeni kirendeltségének vezetője.

A város és a vármegye nevében a főispánok üdvözölték szíves szavakkal a minisztert, aki melegen köszönte az üdvözlést. Az állomásról a vármegye házára hajtottak, ahol összegyűlekezve várokozottak a miniszterre a városi és a vármegyei közlelmelési referensek.

Pákozdy Sándor alispán üdvözölte a vármegye házában a minisztert. Az üdvözlés után nyomban megkezdődött a szaktanácskozás, mely este 9 órakor ért véget.

A szaktanácskozáson Vass miniszter és kísérete behatóan érdeklődött az ügyek mibenállása és az ügyvitel felől és a miniszter a szakelőadók jelentéseit nagy megelégedéssel vette tudomásul. Térfly államtitkár és Holzwarth osztálytanácsos kimerítő és praktikus felvilágosításokkal szolgáltak a törvényhatóságok első tisztviselőinek és a szakreferenseknek a közlelmelés kérdéseinek mikénti kezelése iránt.

A miniszter tájékozódó utjának kettős célja volt és eszerint kért felvilágosításokat is. Az egyik a hatósági ellátást igénylők mikénti kielégítése, a másik pedig a gabonagyűjtés és beszolgáltatás kérdése. Alkalma volt a miniszternek a leadott jelentések alapján meggyőződni arról, hogy egyrészt úgy a városi, mint a megyei illetékes hatóságok széles alapon kidolgozták és jól bevált rendszerrel gondoskodnak a közlelmelésről, másrészt, hogy a város és a vármegye területén teljes erővel folyik a gabona gyűjtése és beszolgáltatása. Az általában gyöngén sikerült termés az oka

annak, hogy Debreczen és Hajdumegye erősebb mértékben kénytelen az országos ellátás segédeszközeit igénybevenni.

A tanácskozás befejezése után a miniszter és kísérete a Bikaszálló éttermében vacsoráztak a város és a megye vezető tisztviselőinek társaságában. Ma reggel fél nyolc órakor Vass József dr. közlelmzésügyi miniszter kíséretével együtt sinauton elutazott Debreczenből Szabolcsmegyébe.

Békebeli legfinomabb és női costumoknak való legújabb divatu színes, valamint kék és fekete **szövetek** feltűnő jutányos árban **Kupfer és Társánál** Kistémpom bazár.

A püspökladányi földosztók
A vallásalapítványi hitbizomány kommunizálói a bíróság előtt

A debreceni kir. törvényszék ötös tanácsa Nagy Kálmán dr. ítélőtáblai bíró elnöklése mellett ma itélkezik a püspökladányi földosztók fölött, akik a proletárdiktatura alatt az ottani 28.000 holdas vallásalapítványi hitbizomány kommunizálását végrehajtották. A fővádlott Toronykeői Béla miniszteri tisztviselő, vádlott-társai Kéry Benjámín, Bácsy Imre és Töke Lajos, egyszerű földműves emberek.

A vádirat ismertetése után Toronykeői kijelentette, hogy nem érzi bűnösnek magát. Ő nem volt kommunista, még szociálista sem. A Károlyi-kormány alatt B u z a Barna és nagyatádi Szabó István miniszterek kinevezték birtokrendezőnek Püspökladányba. A kommunizmus ott talála. Ő mindjárt látta, hogy a magyar népek nem való a kommunizmus eszmeköre, mert mindenki a már megígért 10 hold különföldhöz ragaszkodott és semmi kedvük sem volt a közbirtoklásban résztvenni. Ezért társaival fölutasztott Budapestre, hogy ilyen irányban tegyenek javaslatot a földművelésügyi népbiztoságnál. Nyisztor népbiztos elé kerültek, aki keményen lehordta őket, amiért külön földet akarnak, amikor minden köztulajdon. A népbiztos előkapta a ceruzáját és így kiáltott rájuk.

— Még ez a ceruza sem az enyém! Ez is köztulajdon!

Ezután kényszerítették, hogy visszamenjen Püspökladányba, de mire megérkezett, a hitbizományt már kommunizálva találta. Neki nem volt része ebben, kész helyzet elé állították. Igaz, hogy tett intézkedéseket, de erre állásból kifolyólag kénytelen volt. Végül írásos okmányt mutatott föl, hogy a földművelési minisztériumban már igazolták s ezidő szerint a közlelmzésügyi minisztérium tisztviselője.

Kéry Benjámín sem érzi bűnösnek magát. Nekik sejtelmük sem volt arról, mi a kommunizmus, de a hitbizományi jószágkormányzó ur, meg a többi urak mindjárt első nap ökölnyi vörösgombokkal hívalkodtak s így szólították meg őket:

— Jó napot, elvtárs!

Ők röstelték is magukat emiatt s nem merték a köszöntést viszonzni, mert

— Instálom, — mondta Kéry — nem mertük ilyen sértegetésekkel illetni a nagyságos urakat.

A tárgyalás még tart. A nagyszámu beidéztet tanu kihallgatására csak délután kerül sor. Itélethozatal valószínű a késő esti órákban lesz.

MEGNYILT

Herman Nándor és Tsa
fehérnemű készítő
uri divat üzlete
Piac-u. 10. Bikával szemben.

„Russinskoj magyar jogpárt“ A rutén alkotmányozó gyűlése proklamálni készül a Magyarországhoz való tartozást — Csűrös tanácsnok a felvidéki állapotokról

Csűrös Ferenc dr. közművelődésügyi tanácsnok, aki szabadságidejét Ungváron töltötte, pár napi késés után ma visszaérkezett Debreczenbe. Szeptember 7-én járt le a szabadsága, de már augusztus elején hiába kísérletezett, hogy a hazautazásához szükséges okmányokat megszeresse, sőt augusztus 14-én rendeltileg betiltották az utlevelek kiadását. Hogy hazajuthasson, kénytelen volt magát kiutasítani és a számtalan pecséttel ellátott kiutasítási okmány segítségével sikerült is végre Záhonynál meg nem szállott területre átjutnia.

Tapasztalatairól, a rutén földlakóinak magatartásáról és helyzetéről Csűrös tanácsnok ezeket mondta el:

— „Pod Karpatska Russ“, vagy „Russinsko“ területén, ahogy a csehek a rutén felföldet nevezik, a magyarság állandóan nagy elnyomásnak van kitéve. Különösen a magyar tisztviselők érzik meg az elnyomást, mert a cseh hatóságok nyílt tendenciája az, hogy a magyar tisztviselőket távozásra bírják. Aki csak teheti, menekül is a magyar tisztviselők közül. Helyükre rengeteg cseh tisztviselő érkezik, ezek azonban részint nem ismerik a helyi viszonyokat, részint nem értenek a közigazgatáshoz úgy, hogy nemcsak a magyarok, de a rutének is rendkívül elégtellenek a cseh közigazgatás miatt.

Az elnyomás eredményeként a rutén felföld magyarsága osztály és felekezeti különbség nélkül összeállott és megalkotta a *russinskoj magyar jogpártot*, amely teljes egyetértésben dolgozik a rutén párttal és nagy erővel készül a választásokra. A választások eredményeként fog megalkulni a *rutén föld alkotmá-*

nyozó gyűlése, az ugynevezett „szojm“. A magyar jogpárt az alkotmányozó gyűlésen indítványozni fogja a Magyarországhoz való elszakíthatatlan odatarozást és kapcsolatot.

A jelenlegi közhangulat alapján a magyar jogpárt bizonyosra veszi, hogy a Magyarországhoz való tartozás eszméjének őriási többsége van és ezért erősen követeli a szojm-választások mielőbbi kiírását. Szalkovics Mihály kormányzó azonban, aki magyarországi származásu amerikai ügyvéd és Wilson bizalmasa volt, erősen csehbarát érzelmű és minden eszközzel halogatja a választások kiírását.

A sorozások alkalmával a magyar legények tüntetőleg énekeltek a *Himnuszt* és magyar nótákat. Emiatt Ungváron erős összetűzésük volt a cseh katonasággal, az *összelűzésnek sok súlyos sebesülés volt az eredménye.*

Élelmzés tekintetében a rutén vidék rettenetes telnek néz elébe a cseh uralom alatt. A csehek ugyanis kimondták, hogy Russinsko földje megtermelte azt a szükségletet, mely a lakosság ellátására elegendő és *további ellátásban nem részesülhet.* A helyzet ezzel szemben az, hogy csak néhány déli járás mezőgazdasági termése van rendelkezésre, hiszen a rutén vidék legnagyobb része terméketlen hegyi vidék.

Ungvár ma rendkívül nagy forgalmu hely, de a város elképzelhetetlenül piszkos, a cseh hatóságok nemcsak új befektetéseket nem csinálnak, de a legszükségesebb javításokat sem végzik!

Csűrös Ferenc dr. tanácsnok ma reggel már át is vette ügyosztályának vezetését.

Ausztria választások előtt

A keresztényszocialista párt vezére Nyugatmagyarországról — A szociáldemokraták Klein dr. volt igazságügyminisztert jelölik köztársasági elnöknek

Budapest, szeptember 17. Mataja dr., az osztrák keresztényszocialista párt vezére, aki sokat foglalkozott a nyugatmagyarországi kérdéssel, Magyarországról és Ausztria kül- és belpolitikai kérdéseiről hosszabb beszélgetést folytatott Az Est bécsi tudósítójával. A tudósító Nyugatmagyarországgal kapcsolatban megemlítette, hogy a keresztényszocialista párt nemcsak hogy nem ragaszkodott Nyugatmagyarországhoz, hanem ellenezte annak hirtokbavételét és éppen Mataja volt a főképviseleje ennek az álláspontnak.

— En ebben az ügyben — mondta Mataja — nagyon sokat tárgyaltam, hogy megnyugtató megoldást hozzuk létre. Ismételtén tárgyaltam Lehár ezredessel Szombathelyen, több ízben voltam Budapesten, ahol Bleyer miniszterrel beszélgettem Nyugatmagyarország sorsáról.

Ausztria külpolitikájáról Mataja a következőket mondta:

— Nem tartom lehetségesnek, hogy olyan szegény kis ország mint Ausztria, akármilyen agresszív politikát kezdjen. Ezt megengedhetik maguknak a nagyhatalmak, de mi nem.

A választásokra vonatkozólag azokkal a reményekkel kapcsol-

latban, hogy a szociáldemokrata párt vereséget szenved és Ausztria sorsa fordulópontra jut, Mataja ezt mondta:

— Azt hiszem, a polgári pártok megerősödve fognak kikerülni a választásokból, főleg a keresztényszocialisták megerősödésére számítok, azonban alig hiszem, hogy a választások Ausztria politikai irányának megváltoztatására lényeges befolyást fognak gyakorolni.

Klein volt miniszter
köztársasági elnökjelölt

Bécs, szept. 17. Egy könyvmatos jelentése szerint egy idő óta tárgyalások folynak a szociáldemokrata párt vezetősége és Klein Ferenc dr. volt igazságügyminiszter között, melyeknek az a célja, hogy *milyen feltételek mellett lehet jelölni Klein az osztrák államfői állásra.* Klein arra kérte a pártot, hogy mellőzzék. Kiszivárgott hírek szerint ha a párt a választásokon nem kap többséget, úgy a párt segítségével Klein Ferencet választják meg köztársasági elnöknek. Klein jelöltetésének csak egy ára van, az, hogy a nemzetgyűlés elnöke a szociáldemokrata párthoz tartozzék. Klein Ferenc dr. a legkiválóbb osztrák polgári politikusok egyike.

A szociáldemokraták

vezérjelöltjei

Bécs, szept. 17. Az *Arbeiterzeitung* mai számában a lap élén közli a szociáldemokrata párt jelöltjeinek névsorát. Az I. kerületben listavezető Bauer Ottó, a II-ban Leitner Károly, az *Arbeiterzeitung* szerkesztője, a III-ban Gloeckel Ottó közoktatásügyi államtitkár, a IV-ben Saitz Károly, a köztársaság elnöke, az V-ben Adler Frigyes, a VII-ben Sever tartományfőnök, a IX-ben Renner külügyi államtitkár.

Nemzetközi döntő bíróság

Nowyork, szept. 17. Az *United Press* közli, hogy *Rool* volt külügyi államtitkár, aki most tér vissza európai utjáról Amerikába, magával hozza a nemzetközi döntő bíróság kidolgozott rendelkezéseit. 62 fejezetből áll a tervezet, amely valamennyi állam nemzetközi jogszáivai és államaival folytatott tanácskozások alapján jött létre.

A tervezet szerint a döntő bíróság 11 bíróból és 6 szavazó bíróból fog állani. Ezeket kilenc évre választják és a bírák újból választhatók. A bírák csak kollegáknak többségi szavazata alapján mozdíthatók el.

A döntő bíróság a nemzetközi szerződés megsejtése és a nemzetközi kötelezettségek megszegése esetén itélkezik, a büntetéseket kiszabja és itéleteit nem lehet megfélebbezni.

A tervezet szerint a nemzetközi törvényszék székhelye *Hága* lesz és minden évben július 15-én tartozik a nemzetközi törvényszék összeülni.

— A Debreceni Egyetemi Diák-asztal (Mensa Academica)-nál az 1920—21. tanév I. felében, 1920. évi október hó 1-től kezdődő hatállyal 3 ingyenes, 3 havi 100 koronát fizető, 6 havi 200 koronát fizető, 6 havi 300 koronát fizető és 6 havi 400 koronát fizető kedvezményes ebéd, vacsora hely kerül betöltésre, mely kedvezmények elnyerésére 1920. évi október hó 4-ike déli 12 óra határidővel ezenel pályázatot hirdetek. A kedvezmény elnyerése iránti helytelen folyamodványok a Mensa Academica felügyelő-bizottsághoz címelve, a fenti pályázati határidőben az Egyetemi Quaesiori hivatalában adandók be. Elkéve érkezett, vagy hiányosan fölszerelt kérések figyelembe nem vétetnek. A pályázók folyamodványukhoz csatolják: 1. Leckönyvük hiteles másolatát, illetve az egyetemre először iratkozók érettségi bizonyítványuk hiteles másolatát. 2. Szüleik társadalmi állását, vagyoni állapotát és családjuk nagyságát pontosan feltüntetve, egy éven belül kiállított hatósági bizonyítványt. 3. Törzslapot, amit minden pályázó személyesen és lelkiismeretesen pontonként kitölteni köteles. Ilyen Törzslapot hivatalos órák alatt a Quaesiori hivatal minden pályázónak ad. Havi 530 korona teljes díjat fizető, vagy napi 20 korona napjeggelyt étkezni óhajtok hallgatók vagy szigorlók csak személyes jelentkezésre vannak kötelezve. Ingyenes ellátást nyert hallgatók a Mensán naponkénti ellenőrző szolgálatot teljesítenek, amiben nekik a nagyobb kedvezményt élvező hallgatók arányos beosztással segédkezni kötelesek. Debreczen, 1920. évi szeptember hó 15-én. Dr. Láng Nándor, egyetemi ny. r. tanár, mint a M. A. felügy. biz. elnöke.

VELOUR ÉS BÁRSONY
MODELL KALAPOK
érkeztek.
SCHIMMER MÓRNÉ
Piac-utca 2. szám.
Alakítások gyorsan, létsésem eszközöltetnek.

Minden menekült-bélyeg
amelyet megveszel egy
könyvespépet szárit fel.

Legjobb cipőket készít **Grünwald**
cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

Bartha Ábelt letartóztatták

Csalás vádja a volt szegedi miniszter ellen

Budapesti tudósítónk jelenti: Neduna László orvostanhallgató feljelentést tett a főkapitányságon Bartha Abel, a szegedi ellenforradalmi kormány volt minisztere ellen, aki tőle Belgrádban 1000 frankot és 350 márkát vett fel azzal, hogy Budapesten egy általa megnevezett gyáros Nedunának visszafizeti. Neduna feljött Budapestre, de itt a gyárostól azt az értesítést kapta, hogy Bartha Abelnek vele szemben semmiféle követelése nincs, mire Neduna megtette a feljelentést.

Mivel más eljárás is van folyamatban Bartha Abel ellen, a rendőrség ma előzetes letartóztatásba helyezte a volt szegedi minisztert és átadja a szegedi kir. ügyésznek.

Vásár az orosz koronaékszerekkel

Kamenev büne

Berlin, szept. 17. A londoni lapok írják, hogy az angol kormánynak kézzel fogható bizonyítékai vannak arra nézve, hogy Kamenev adogatta el az orosz koronaékszereket. Egy jelentésből, melyet az angol kormány megszerzett, kiderül, hogy 40.000 font sterlingért adott el gyémántokat és a pénzt a Daily Heraldnak juttatta. Ezután tárgyalásokat kezdett, hogy további 40.000 font sterlinget szerezzen és újból gyémántokat akart eladni. Ebből 10.000 font volt a Daily Heraldnak szánva. A pénzt angol bankjegyekben Landburynak, a Daily Herald főszerkesztője fiának kezéhez juttatta el.

A budapesti iőzsde

Budapest, szept. 17.

Értékpapírpiac. Az irányzat tartott, a forgalom élénk. Egyes értékek ma is drágultak. Arfolyamok:

Magyar hitel 1722-01, Osztrák hitel 900-920, Jelzálogbank 495-80, Leszámitoló 805-20, Hazai bank 714-18, Hermes 435, Angol-magyar 930-50, Magyar-olasz 475-65, Alt. takaréknál 1100, Hungária 1900, Beocsini 4600-570, Salgó 6400-450, Ganz-Danub. 16250-350, Ganz-vill. 3300-270, Rima 3390-430, Brassói 4075-150, Hazai faterm. 6025-5975, Országos faterm. 2120-2075, Danica 5225-500, Cukor 13500-700, Lámpa 2650-550, Östermélő 950-55, Gummi 3050-20, Telefon 1750-800, Atlantica 6500-50, Közúti 1455-30, Déli vasút 1295-305, Allamvasút 4500-700, Trust 1380-400.

A valutapiac tartott. Árhullámzások: Napoleon 864-58, Font 970-960, Dollár 286-290, Francia frank 1870, Márka 491-487, Lira 1195-1210, Romanov 311-313, Lei 368, Sokol 406-402 Svájci frank 44-4450, Dinár 955-970, Léva 490, Bécs 95-96.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Nem jár a villamos

Világítás este 7 órától 11 óráig

Ugyálszik, igazunk volt, amikor legutóbb azt írtuk, hogy az országos szénkormánybiztosságnál más intézkedik, mint aki sürgönyöz. Ha a szénkormánybiztosság sürgönyeivel fűteni lehetne, akkor Debreczenben éjjelnappal áramszolgáltatás, vízszolgáltatás és villamos forgalom lenne, annyi szemet indítottak legalább is utnak Debreczen felé a szénkormánybiztosság tavratai papíron.

Bombát dobtak a Morgan-bankházra

15 halott, 50 sebesült

Páris, szeptember 17. A Havas-ügnökség jelenti New-yorkból, hogy a Morgan-bankház épülete előtt bomba robbant fel. A robbanásnak 15 halottja és 50 sebesültje volt. Az épület homlokzata elpusztult. Szentanuk vallomása szerint a bombát a bank épülete előtt autón elrohogó emberek dobtak el abban a pillanatban, amikor a bank detektívje az autóra akart ugrani.

HIREK.

— **Só, cukor, petroleum.** A legközelebbi napokban 14 és fél vagon só érkezik Debreczenbe a szeptemberi és októberi szükséglet fedezésére. Október hónapra 250 métermázsa petroleum jut Debreczennek. A szeptemberi kontingens csak egy vagon volt úgy, hogy e kis mennyiségre a fogyasztási jegy rendszert életbeléptetni nem lehetett, hanem jegy nélkül szabad forgalomban került kiosztásra. Most azonban, hogy mindenki megkaphassa járandóságát és elkerülhető legyen a főlős ácsorgás és csoportosulás, jegyre fogják a petroleumot kiosztani. Minden kereskedő annyi petroleumot kap, amennyi a nála elhelyezett jegyeknek megfelel. — Holnap két vagon cukor érkezik és pedig fehér kristályencor, melyet 120 korona körüli árban jegyre osztanak ki. — Szabad forgalomban nagyobb mennyiségű kockacukor érkezett a napokban. A kereskedőknél 144 koronás árban kapható.

— **Apad a Duna.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Duna vize rohamosan apad. Tegnep 642 volt a vízállás, ma már csak 588 centiméter. Felülről is mindennem apadást jeleznek. Két-három nap múlva rendes medrére tér vissza a Duna, az alsó rakodópartok ma estig felszabadulnak.

— **Az összes egyesületekhez.** Utalással a belügyminiszter körrendeletére, illetőleg a helyi lapokban korábban közzétett felszólításomra, ismételt felhívom a törvényhatóság területén lévő összes egyesületeket, hogy — amennyiben miniszterileg jóváhagyott alapszabályaikat, valamint vezetőségüknek megjelölését tartalmazó bejelentésüket még hivatalomhoz be nem terjesztették, úgy a fentieket a legsürgősebben, de legkésőbb 3 napon belül hozzám feltétlenül terjesszék be. Debreczen, 1920 szeptember 17. Polgármester.

— **Eljegyzés.** Grósz Henrik Kántorjánosiból eljegyezte Grósz Etelkát Búdszentmihályról. (Mindenkülön értesítés helyett).

— **Katonazenekar hangversenye a Bikában** f. hó 20-án hétfőn este 8 órai kezdettel a vonós katonazenekar nagy klasszikus műsorrall hangversenyez a Bika-kávéházban. A jövedelem a zenealapra fordítatik.

A szomorú valóság ezzel szemben az, hogy ma már a villamos vasut kocsjai sem járhattak, mert az a hét vagon szén, mely a legutolsó pillanatban érkezett, csak arra elegendő, hogy este 7-től 11 óráig a világításhoz szükséges áramot szolgáltatassa.

Érdeklődünk a világítási vállalatnál és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy szombaton sem járhatnak a villamos kocsjak, a világítás azonban szombatra is biztosítva van 7-11 óráig. Javulás csak az esetben lehetséges, ha Budapestre végre sürgöny helyett tényleg szén érkezik.

— **Rose tanár előadása a skót-magyar nyelvrokonságról.** Tegnep délután tartotta meg Rose Miksa debreceni nyelvtenár a skót-magyar nyelvrokonságról szóló előadását a vármegyeháza dísztermében, előkelő hallgatóság előtt. A két nyelvrokonsága az előadó szerint abból a történelmi tényből magyarázható, hogy a magyarok a Krisztus előtti századokban együtt éltek a skótokkal a régi nagy Szittya-országban. Több száz olyan magyar szót sorolt elő Rose tanár, különösen a székely nyelvjárás köréből, amelyek a skót nyelvben is megvannak. Az érdekes előadás mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét.

— **Terjed a légi forgalom.** Párisból jelentik: Páris és Konstantinápoly között rendszeres légi postaszolgálatot rendeznek be. A forgalom a jövő év június havában indul meg.

— **Női felöltők** és kosztümök, eredeti bécsi modellek, valamint lányka felöltők nagy mennyiségben érkeztek Frank Sándor céghez, Debreczen, Piac-utca 42.

— **A kabai közalkalmazottak vásárlással megbízottja** elvesztette a Kovács Bálint, Rácz Sándor, özv. Kardos Sándorné, Kókert Gusztávné, özv. Balogh Jánosné, Borbély Sándor kabai lakosoknak a köztisztviselők beszerzési csoportjánál használható vásárlási igazolványát. Kéri a megalálót, hogy az igazolványokat a Köztisztviselők beszerzési csoportjához (Debreczen Pénzügyi palota földszint 13.) szolgáltatassa be annyival inkább, mert más azt úgy sem használhatja fel.

— **Vendéglősök, kávéháztulajdonosok és kereszmárosok figyelembe!** Debreczen sz. kir. város előljárósága, mint I. fokú iparhatóság, felhívja az összes kávéház-, vendéglő-, sörház- és keresmatulajdonosokat, hogy iparrendélyükkel, illetve italmérsi engedélyükkel szeptember hó 20-án délelőtt 9 órakor a rendőrségi palota I. em. 56. sz. szobájában, nyilvántartásba vétel végett okvetlen jelenjenek meg.

— **A fényképésztanoncok szerződötése.** A városi előljáróság közli: A kereskedelemügyi miniszter rendelkezésével a fényképész-ipart kézműves természeténél fogva a képesítés igazolásához kötött mesterségek közé sorozta, ennélfogva a fényképész tanoncok szerződötése, valamint a fényképész segédek be- és kijelentése nem a városi előljárósághoz, hanem az ipartestülethez tartozik.

— **Leszállítják a népelemezési cikkek szállítási díját.** Budapesti tudósítónk jelenti: A kereskedelemügyi minisztériumban a jövő hét elején értekezlet lesz a közlemezési minisztérium kiküldöttjeinek bevonásával. Ezen az értekezleten meg fogják beszélni, hogy mi módon lehetne mérsékelni, illetve leszállítani a szállítási díjtételeket oly árakra nézve, melyek a mostani magas tarifát nem bírják el. Ezzel lehetővé akarják tenni, hogy az élelmicikkeket olcsóbban szállítsák Budapestre. Az értekezleten első sorban az aránylag kis értékű cikkek kerülnek szóba, mint például a kő, kavics, trágya, azonkívül az ugynevezett olcsóbb népelemezési cikkek, mint a káposzta, burgonya, hagyma. Ebben a tárgyban augusztus 11-én volt az utolsó értekezlet. Akkoriban általános tarifa-emelés volt, amely 300 százalékkal emelte a meglevő tarifát, de akkor nem vették figyelembe egyes áruk teherbíró képességét s ezért vált szükségessé az áruk újabb tarifális osztályozása.

— **Enyhül az amerikai drágaság.** Newyorkból jelentik, hogy a 96 különböző életszükségleti cikk részére kidolgozott ár 1797 dollár előző havi 1947 dollárral szemben. A legérzékenyebb az árhanysatlás a textilárúknál, főleg a gyapottermékekénél. Kisebb hanyatlás mutatkozik a fém- és bőrárúknál és a növényi olajoknál.

— **A játék vége.** Sajnálatos szerencsétlenség áldozata lett egy bárándi fiatal fiú, aki egy játék közben kapott sérülés következtében félszemét elvesztette. A 14 éves Kerékgyártó Benjámin néhány nap előtt oláh-magyar háborusdít játszott több hasonló társával. Volt náluk egy revolver is, amely a huzalkodás közben elsült és golyója Kerékgyártó fejébe fúródott. Súlyos sérüléssel beszállították a debreceni kórházba, ahol a ball szemét ki kellett operálni. Allapota súlyos, de nem reménytelen.

— **Őszi és téli női felöltő** újdonságok őrjási választékban érkeztek, legolcsóbb árban kapható a Bőrsz-áruházban.

— **A mai naptól** női és férfi kalapok legdivatosabb és legizlésebb formában 3 nap alatt készülnek el Kalapüzem Piac-utca 9. sz. alatt.

— **Bécsi és párisi modell** újdonságok megérkeztek Kohn Helén kalapszalonjába, Piac-utca 79.

— **Dinamó gépeket,** kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgósínház berendezéseket eladok, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczen I. Elektrotchnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

— **Alakíttassa kalapjait** Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

— **Weismann Jakab** okl. mérnök jogosított földmérő magánmérnöki irodája Piac-u. 64. sz. alatt van.

— **Ünnepi imakönyvek,** (Mach-sorok) az izz. ünnepekre kapható Aczél Henrik modern antiqvariumában.

SHINHÁZ.

A millió. A helyzetkomikumot halmozó francia bohózatok nem utolsó példánya »A millió«, kedves, igénytelen és csak mulattatni akaró. Az előadásból minden igyekezet ellenére is hiányzott az a könyedség, frissesség, mely a bohózat, a francia bohózat jó előadásának elemi feltétele. Lehet, sőt valószínű, hogy ezt a hiányérzetet a nézőtér kiáltó üressége is realizálta.

Cipők legjobb minőségben készen és méret után olcsón beszerezhetők.

Grünwald-cipőüzem Sas-utca 4., Kölcsönsegélyző-épület.

A színházi iroda jelentése:

A *Sylvio kapitány*, ez a nagy-sikerű, rendkívül hatásos drámai újdonság ma szombaton és vasárnap este újra színrekerül a Csokonai-színházban.

A *falu rossza* pompás és teljes előadásban kerül színre vasárnap délután 3 órakor a Csokonai-színházban, mérsékelt helyárakkal.

A *bérlő közönséget* tisztelettel kéri a Csokonai-színház igazgatósága, hogy törzkönyvezett bérleteiket szeptember 20-ig annyival inkább váltsák ki, mert különben jogukat elvesztik s helyüket mások kapják meg.

— **Szenzációs a Színházi Figaró csodaszép új száma** Bánhidy József gyönyörű fényképével.

Ittusági oktató előadások az Apollóban. Nordisk műsor, mérsékelt helyárak. Szombaton délután 4 és 5 órakor, vasárnap délután 3 és 4 órakor.

Cinabar III. amerikai cowboy történet az Urániában. Jegyelővétél.

Nick Winter. Star film bűnügyi detektív történetét öt felvonásban az Apollóban. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétél.

A fehértógu álaré IV. befejező rész az Aranv Bika moziban. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétél.

Francesca Bertini, a világhírű szép olasz primadonna főszereplésével a hét főbűn egy fejezetét. A Szerméretlenség (A gyönyör) című 5 felvonásos regényt mutatja be hétfőn az Apolló.

— **Dívatlapok,** német, francia angol, továbbá gyermek-, kosztüm-, blous-lapok az őszi-téli időnyre igen nagy választékban kaphatók Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében Piac-u. 34.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULO I.
Telefon: 13-65.

Linoleum-Áruház

Asztali és padló-linoleumok nagy választékban. Gumukabátok gyári árban kaphatók.

HAAS LIPÓT Linoleum-Áruház
Forogsz József-ut. 58. Megyeháza mellett.

Ócska és új tankönyvek

a legújabb kiadásokban minden iskola részére kaphatók

Aczél Henrik

modern antikváriumában
Piac-u. 24. Első Takarékpálota

Esetleg hiányos vagy meg nem felelő kiadású tankönyveket bármikor becserélek, vagy visszaveszek, miért is mindenki bizalommal vásárolhat.

Körzők, rajztömbök, iskolatáskák, mindenféle író- és rajzszerkek

legújantósbab árban szerezhetők be.

Veszünk

Mézet, Mákot, Diót, Babot, Lencsét, Borsót, Kölest, Napraforgó
és
Repceolajat
és mindenféle
Gazdasági terményt.

ULLMAN SALAMON
Kereskedelmi Részvénytársaság

Kereskedő urak!

A legolcsóbb, legszolidabb bevásárlási forrás
LEITNER és RÖMER
rövid-, szövött-, norinbergi áru nagykereskedése
Hatvan-utca 2

Megrendelésre legegységesebb **cipőket** jutányosan vállaltok
BARNA MIHÁLY
cipész mester, MIKLÓS-UTCA 5.

Kóváry és Altman
szücsők,
Piac-utca 42. az udvarban, ahol mindenféle szörme dolgok átalakítását és javítását a legújabb divat szerint pontosan, eszközlik.

Friss tojást kisebb-nagyobb mennyiségben napi árban állandóan veszek. Vidéken bevásárlókat keresek.
Pollák Zsigmond
tojásnagykereskedő Debrecen, Miklós-u. 13.

MEGHÍVÓ
az Északmagyarországi Könyvtársaság és Magyar Farmac Részvénytársaság 1920. évi szeptember hó 29-én szerdán déli 12 órakor a saját helyiségeiben Piac-utca 81. sz. alatt tartandó
X. évi Pénzes közgyűlésére.
Tárgysorozat:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. Az 1918. és 1919. évi mérleg és zárszámadás megállapítása és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés.
3. Határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
Debrecen, 1920. szeptember 15-én.
Az igazgatóság.
Az alapszabályok 36. §-a értelmében a mérleg és a felügyelő-bizottság jelentése a mai naptól kezdve társaságunk helyiségében betekinthező.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15—, minden további szó K 1-50. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

Elsőrendű tűzfűt nagyobb mennyiségben veszünk. Árjátánlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

4 szobás családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cim a kiadóhivatalban.

Ócska ölmot tisztított állapotban bármily mennyiségben (10 kgtól) veszünk. — Cim a kiadóban.

ELADÁS.

Mérték szerinti kész ruhák legolcsóbban beszerezhetők Moskovits, Hatvan-u. 5.

Friss élesztő kapható a reggelt 6 órában Rosenthal Sándornál, Csapó-utca 19.

25 méter papír és pamut kelme egy tételben jutányosan eladó. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó egy 10—12 éves fiúnak való kabát és egy női télikabát. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Portedeles zárható szalon cimbalom eladó Homokkert, Bujdosó-utca 38.

Debreceni első féregmentes használt butorok nagy raktára Csapó-utca 17.

Eladó 4 szobás ház azonnali beköltözésre. Cim a kiadóban.

Tankönyvek

az előirt legújabb kiadásokban az összes tanintézetek számára kaphatók

HEGEDÜS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai r.-t. könyv- és papírkereskedésében

Meg nem felelő tankönyveket be-ll cseréljük vagy visszavesszük !!

Rajztömbök, körzők, vonalzók tűzetek, valamint mindenféle író- és rajzszerkek a legelőnyösebb napi áron szerezhetők be.

Videki rendelések pontosan eszközöltetnek !!

Telefon 54. Telefon 54.

Mustot Ujbort

Öbort

vesznek legmagasabb napi árban **Friedlander Testvérek**

bornagykereskedők **Széchenyi-utca 29. sz.**

Dr. HEGEDÜSNÉ Gyermeke-

divatházában Simonffy-u. 2. sz. megérkeztek **a babi flanel**

és **barcshai ruhák**

és egyéb őszi **gyermek ruhá-**

zati cikkek. **Férfi ruhák** jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

Varrógép jó karban levő eladó. Cim a kiadóhivatalban.

KERESLET.

Butorozott lakásért esetleg szobáért magas bért fizet új házaspár. Ajánlatok Leichtmann rófoszületébe, Simonffy-utcai bérház.

Ügyes varrólanycok fölvetnek Adler szücsnél Széchenyi-utca 40. sz.

Szerény igényű izr. leányt keresek két elemista leánykához vidékre Cim a kiadóban.

Egy gyakorlattal bíró pénz-táros kisasszony és egy jó tanuló fizetéssel felvétetik — Mandel és Schwarzkopf bőrüzletébe

Egész házat bérelnék udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi beköltözésre. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Első debreceni butorokból való poloska-irtás nagyvállalata Csapó-utca 17.

VEGYES.

Plisse-Gouvre harangszoknyákból is készit Farkas Bella, Arany János-utca 20.

Teljes ellátásra beleértve a gyermekek tanulására való felügyeletét, 1—2 alsóbb osztályba járó tanulót részben természetbeli jánrdóságokért ellvállal előkelő család. Cim a kiadóhivatalban.

Uri papi család teljes ellátásra felvesz 1—2 kisebb iskolai növendéket. Hatvan-utca 1., I. em. 8. sz.

Plisse-Gouvre munkák gyorsan, szépen olcsón készülnek Péterfia-utca 25.

Uri zsidó család elvállalja intelligens szü-lők gvermekét élelmeszer ellenében, hol német zongora oktatásban is részesülhet. Cim a kiadóban.

Végzett tanítónő elvállal elemi és polgári iskolai tanulókat német és zongora oktatást is nyujt. Cim a kiadóban.

Gyermekeket az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.

Gombos Sándor épület- és butorasztalos templomberendezés, malomberendezés és boltberendezési nagyvállalata, Csapó-utca 17.

Modernül berendezett szücs műhelyemben javítások és alakítások jutányos árban elfogadtnak.

ADLER szücsmester **Széchenyi-utca 40.**

Szt. Pál-Gyógyintézet
Debreczen, ref. egyházközpont.
Kendelés egész nap.
Tüdőbetegék, aszthmasok, idegbetegék, rheumások, bőrbetegék, nemibetegségek a minden más chronicus bajok gyógykezelésére, az összes természetes gyógytényezőkkel felszerelt intézet.

Felelős szerkesztő: **Dr. HEGEDÜS LORÁNT.**

Kiadó: **HEGEDÜS és SÁNDOR** irodalmi és nyomdai részv.-társ.

Nyon atott Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.